

Krönikan publicerades 2015-09-05 under följande rubrik:

Insändare

Publicerad: 2015-09-05 06:00

Uppdaterad: 2015-09-03 11:09

Gustaf Fröding i kosmos

Originallet hade följande rubrik som togs bort, men annars var texten den samma, även om början och slut klantades till.

Gustaf Fröding - litterärt överanalyserad och överfysiskt underskattad?

Den nya boken av professor Dag Nordmark "Frödings förvandlingar" lanserades på Frödingsällskapets årsmöte i Karlstad fredagen 21 augusti. Den ger översikt av "allt" som skrivits OM nationalskalden i tidningar, uppsatser, avhandlingar, skådespel och biografier, och hur Frödingbilden förändrats genom 100 år.

Uppskattningsvis är det skrivet 20 gånger mer OM Fröding än vad han själv skrev. Litteraturvetare har summerat hans levnad och granskat hans texter, religionsforskare har dykt ner i hans "religion", och psykiatriker har diagnostiserat för att svara på gåtan: Vem var egentligen Gustaf Fröding? Men häpnadsväckande nog har ingen uppmärksammat vad han själv i förordet till sina dikter skriver vad hela hans lyrik handlar om:

Till sist vill jag erinra om den olikhet i åskådning som hos mig varit rådande vid olika perioder af mitt lif och som här och där i dikterna avsatt olika aflagringar – likväl förmodligen stundom så att den gamla tidens arter här och där ännu äro om hvartannat blandade med de nya aflagringarne.

Nyckelordet är "åskådning", och det är förbryllande att upptäcka avsaknaden av granskning i Nordmarks bok hur Frödings universella livs- och världsmodell utvecklades efter 1891 och hur "de nyare aflagringarne" återfinns i hans senare dikter. Att Nordmark inte ägnat Frödings "åskådning" någon uppmärksamhet, har alltså den naturliga orsaken att knappt någon av alla tolkare han beskriver har intresserat sig för denna. Nordmarks uppdrag var alltså inte att upptäcka om Frödingbilden saknade något djupare inslag.

De flesta Frödingtolkare i Nordmarks bok går alltså rakt förbi Frödings universella åskådning, vad han själv kallar "Kosmisk Evolution", denna han samspelar med i sina visioner, i vakenhet och dröm, och som återfinns i hans senare dikter. Några tolkare har givetvis fastnat i brottstycken, vad de kallar Frödings metafysik, men ingen har sammanställt det medvetande-panorama han utvecklade från pyttesmå "jag" hos sten, myror, sniglar och gröna blad, till "centraljag" och själslivet hos planeter och solsystem. Alltså det som i dag kallas **panpsykism**. Som översikt är Nordmarks bok utomordentlig om man vil förstå varför den traditionelle Fröding är "på väg ut" i 2015. Hans slutord ger en antydning om detta: "Och det skrivs fortfarande böcker om honom, för vad det nu kan vara värt."

Då är kanske tiden mogen för den som vågar teckna den nya Frödingbilden bortom nostalgins värmlänning, och släppa loss honom som "**Gustaf Fröding i Kosmos**".

Rolf Erik Solheim, fritänkare emeritus, www.framtiden-er-din.com